

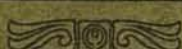
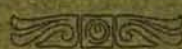
NARODNA PROSVJETA

Mjesečnik za školstvo, književnost i prosvjetu.

GLASILO ISTOIMENOG UČITELJSKOG DRUŠTVA.

Izlazi svakog prvog u mjesecu. — Godišnja cijena 4 K. — Rukopisi se ne vraćaju.

Urednik Ernest Jelusić.

Sadržaj:

Ocu i vladici istarskih hrvata Jurju Dobrili
(† 13. siječnja 1882.) Spj. R. Katalinić Jeretov.

Pustinjačica. Od Štefanke.

Prigodom dvadeset i pet godišnjice smrti velikoga biskupa Jurja Dobrile († 1882.). Spjevao Nadan Zorin.

Patnik. Prizor iz učiteljskog života. Nap. I. M.

Još nešto o pravnim odnosajima učiteljskih sila na pučkim školama u Istri. Piše Aug. Rajčić.

Riječ o našim novim društvenim pravilima.

Piše Jos. Bacić.

Vjesnik.

Članovi hrvat. učiteljskog društva „Narodna Prosvjeta“ za Istru u Pazinu.

1. **Kotar Kopar.** a) Pravi članovi: T. Golmajer, Št. Havel, A. Jakac, J. Jakac, J. Jurdana, K. Kraic, M. Leščan, G. Licul, K. Rade, J. Sirotić, V. Šepić, J. Zlatić, M. Zlatić.
b) Podupirajući članovi: Z. Klun i R. Ružička.
  2. **Kotar Krk.** a) Pravi članovi: M. Prosen, A. Štefanić.
  3. **Kotar Lošinj.** a) Pravi članovi: J. Kraljić, Fr. Katarinić, M. Vrbančić
  4. **Kotar Pazin.** a) Počasni član: Dr. D. Trinajstić.
b) Pravi članovi: Josip Bačić, Josipa Bačić, Fr. Baf. Fr. Barbalić, J. Blažić, P. Bolonić, I. Bunc, M. Diminić, B. Frančić, A. Gosunčar, J. Gržinić, J. Karlavaris, V. Kinkela, A. Kolić, Fr. Krbavac, I. Martinčić, P. Matanić, I. Medvedić, J. Monas, I. Načinović, A. Opašić, K. Pavelić, B. Pikot, I. Saršon, P. Saršon, J. Semitekolo, J. Sladonja, L. Tomašić, B. Velikonja, M. Volarić, M. Wrischer i V. Zidarić.
c) Podupirajući članovi: Š. Fručić, J. Grašić, Š. dr. Kurelić i P. Pikulić.
  5. **Kotar Poreč.** a) Pravi članovi: M. Bedeković, Z. Bobinac, M. Črnjeka, A. Fabijanić-Ružić, M. Glaser, A. Iskra, M. Lukež, K. Murljačić, I. Nežić i L. Žic.
  6. **Kotar Pula.** a) Pravi članovi: B. Bekar, R. Benigar, E. Drnjević, A. Flego, D. Hrzić, E. Jelušić, P. Justić, S. Jurdana, M. Majer, L. Oklobžia, A. Radić, A. Rajčić, J. Svjetličić, I. Šoštarko, M. Škvarč, A. A. Zuccon, M. Zuccon i A. Zmak.
  7. **Kotar Volosko.** a) Počasni član: Prof. V. Spinčić.
b) Pravi član: M. Bogović, A. Češćut, B. Dubrović, A. Dukić, M. Grosman, Marija Hajdinger, Mijo Hajdinger, H. Jelušić, B. Jurinčić, M. Kinkela, M. Lovrić, I. Lesica, I. Matetić, J. Miran, A. Mladenić, N. Pajalić, V. Puharić, August Rajčić, Albert Rajčić, V. Rubeša, F. Rubeša, A. Ryšlavy, J. Šepić, M. Šepić, M. Širola, R. Saršon, F. Uršić, E. Wakonigg i S. Zahija.
c) Podupirajući članovi: A. Ellner, R. Jelušić i A. dr. Stanger.
- Pravi članovi službujući izvan Istre: B. Deprato, Trst i A. Dukić, Gorica.

Bila vam na pameti Družba
sv. Ćirila i Metoda za Istru!

NARODNA PROSVJETA

Mjesečnik za školstvo, književnost i prosvjetu.

GLASILO ISTOIMENOG UČITELJSKOG DRUŠTVA.

Izlazi svakog prvog u mjesecu. — Godišnja cijena 4 K. — Rukopisi se ne vraćaju.
Urednik ERNEST JELUŠIĆ.

OCU I VLADICI ISTARSKIH HRVATA

JURJU DOBRILI

(† 13. SIJEČNJA 1882.)

Noć bijaše, kad si došô k nama,
Spavali su gradići i sela,
Istru mrkla obavila tama
Nigdje dana, nigdje dana b'jela.

Ti bje sunce svome rodu dano,
Da ga vodiš u zoru iz mraka,
Um Ti sjevnu u prozorje rano
Istrom prosu kišu sjajnih traka.

Prosu svjetlo — — pogled k nebu vinu:
»Višnjji Oče, budi volja Tvoja,
Da uskrisim mrtvu domovinu,
Da se digne otadžbina moja!«

Sunca ne bi, da Te bilo nije,
S Tvoga uma svjetlo nam se rodi,
Ono jarko i danas nam sije
Do slobode proz muke nas vodi?

Brodarica 1907

Rikard Katalinić Jeretov,

D 10 / 1984 Č-46-B

Pustinjačica.

Upravo se povratih iz H. Izmučena sam. Ne ću ti se potužiti na onaj daleki put i što moradoh čitavi dan da govorim, ne, to ne ću, nego želim da i ti, sestro draga, doznaš za moju radost! Ne mogu ti skoro opisati, što danas ćutim — duša mi pliva u radosti! — I ti mi stojiš na pragu, da stupiš u svijet, u široki ovaj svijet. — I teba čeka ista sudbina kao i mene, a ja, starija od tebe, zašto da ti ne povjerim ono, što ćutim? Ti ćeš me valjda razumjeti, a drugog si i ne želim. Slušaj me dakle!

Neobično sam ti vesela, kô da sam nešto sveta učinila. Ti si mi još mlada, sestrice, a kad mi pođeš u svijet, mnogu ćeš gorku osjetiti. Onaj tamo gore najbolje znade, kamo te sudbina zanese. Ne ljuti se pak, ne tuži, ne plači, ako ti je suđeno, da dođeš među same seljake.

Povratih se iz H. Ne smijem zaboraviti, a da se ovom prilikom ne sjetim, pokojnog mi strica, koji bi mi uvijek govorio! »Ne bilo ti nikada žao, da se s mojim težacima nekoliko porazgovoriš, moglo bi ti još koristiti«. I nije se varao taj moj stric. Slušala sam ja našeg dobričinu i našem sam istarskom seljaku još dandanas zahvalna; ovu pak zahvalnost iskazujem time, da gojim ljubav do njegove dječice.

Četvrtak bio a put loš, pa nekoliko zakasnih. Stupim u razred. Ogleđam se, i smotrim postrance novu nekakovu curicu, koja je nekako preplašeno gledala. Učenice me lijepo pozdrave, a ona malica ostala zabunjena. Da ju malo ojunačim, približim joj se: »O — danas imademo opet jednu učenicu više u školi! I vidiš kako je velika, pa kaži mi, kako se zoveš?«

Djevojčica me pogleda i ni riječi. Pogladiđim ju po licu, te još jedanput ljubazno upitam: »No, kaži mi, kako te mama kod kuće zove?«

»Ane«, reče ona u kratko.

»A vidiš, mi imademo već jednu Anu u školi, a ti si manja od naše Ane, tebe ćemo zvati Anica.«

Mala se od srca nasmije, okrene se k susjedi, te joj šane: »Anica, kako je to lijepo ime, Anica?«

Na to upitah malu: »A ti minja, odkuda si?«

»Od Urihov.«

Do tada nijesam jošte čula tog imena, no saznadoh, da tako nazivaju nekoliko siromaških kućica odaljenih koja dva sata od H. Anica bila je pastirica. Imali njezini kod kuće sedam ovaca, koje su bile Anici na brizi, te je ona, kao osma pametnija ovčica čitav dan uz nje proboravila.

»Hoćeš li ti svaki dan amo dolaziti?« upitam ju.

»Ne«, odgovori, »moj brat dolazi svaki dan«.

»A zašto ne i ti?«

»Moj brat Frane, veli otac, poći će u vojnike, pa mu valja znati čitati i pisati, inače bi ga tukli jako, jako. A meni — reče tužno — meni uz ovce da ne treba ništa znati«.

Pogleda me milo, kano da bi htjela reći: »Nauči me barem ti štogod«.

»A kako si ti saznala, da podučavam ja sve ove djevojčice svakoga četvrtka ručni rad?«

»A kako? Ova mala, koja se zove Dumica, kći je mojega kuma. Ona polazi svaki dan u školu, pa mi mnogo lijepa o školi pripovijedala. Pokazala mi i čarape koje je splela — o ja tužna« . . . I Anicu orosiše suze.

I moja Anica udari u plač.

Na to ustane Dumica, kći Aničinog kuma, i reče: »I onog dana je plakala Anica kad je vidjela moje čarape, jer misli, da ne će nikada šta takova znati«.

Tješila sam Anicu, da ni druge nijesu znale ništa kad su došle u školu, a ipak znadu sada koješta, a tako i ona. Šutjela je, no njene oči kao da su pitale: »Zar govoriš istinu?«

A ja da ju uvjerim, počela sam ju učiti. I moram ju pohvaliti, bit će marljiva učenica. Da ti je bilo vidjedi njenu radost! Ta ne bih ju mogla više razveseliti nikakvim darom.

Kako je uz mene radila, zapitam ju: »A zašto mi nijesi htjela prije odgovoriti, zašto si me tako prestrašeno gledala?«

Nasmija se, onda počela ovako: »Dumica mi je pripovijedala, da hodi iz H. svaki četvrtak majestra iz R . . ., da je to mlada i dobra gospoja, koja zna i po naše govoriti, te da ih puno lijepa uči. Ja sam molila majku, da mi dozvoli ići u školu i ona mi je dozvolila — —

»A dalje? Pripovijedaj naprijed.«

Pocrveni mala, a onda nastavi: »Ja imam tako ružno odijelo, druge imadu sve ljepše od mene. Bojala sam se, da me ne ćete ni pogledati.« — Sirotice mala tako si ti sudila!?

»Reci mi Anice, šta misliš sada?«

»Da ću za Vas Boga molit, jer ste mi tako dobri i da ću svaki put k vama doći — samo ako je vama pravo«, ove zadnje riječi izgovarala je tiho, kao da je osjetila, te me š njima skoro žali.

»Tvoje pletivo ponesi kući, Anice«.

»Hoću, pa ću kod mojih ovčica uvijek plesti, a i zapjevati znam onu »Pjevati i plesti«, reče s radosnim smiješkom.

Što da ti pripovijedam!

Na takav način pridobila sam srca svojih učenica. A koliko mi je kod toga pripomogao njihov dialekt! I sa stricom sam neko vrijeme »po naše« razgovarala, a sada znade i ona, da se ne kaže »maještra« nego »gospođa učiteljica«, a znade što je: pamuk, pletenke, promaljivanka i dr. Moja mala pustinjačica govori sa mnom povjerljivo kao kćerka s majkom.

I sada neka tko reče, da se ideali ne mogu oživotvoriti! Kako sam si prije samo zamišljala moju školu i djecu, to mi se eto slučajilo. I tebi isto želim, sestrice draga, da se ožariš na oživotvorenim idealima, kano što se je orajila

Tvoja

Štefanka.

Prigodom dvadeset i pet godišnjice smrti velikoga biskupa Jurja Dobrile. († 1882.) Spjevao Nadan Zorin.

Već dvadeset i pet minulo je ljeta
Što ovaj boljim zamijeni sv'jetom,
Kad laganijem duša Ti se l'jetom
Pram nebū vinu — naselja u sveta. —

Da od nas ode jadnik — vječna šteta!
Tvom djelu toli divno započetom
Već davno snuje svojom silom kletom
Vjekovit zator zlovarnička četa. —

Al djela Tvoja upropastit ne će
Sveg pakla sila i svo njegovo smeće. —
Tvoj spomen v'jek će vr'jedniji od zlata

U srcu živjet istarskog Hrvata,
A Tvoje ime kô amànet sveti
Potomstvu svomu on će namrijeti. —

Patnik. Prizor iz učiteljskog života. Napisao I. M.

Pokladno je doba god. 188.. U pustoj, hladnoj sobici, sjedi za stolom mladić upalih obraza. Glavu je podupro o dlanove, te o nečem duboko razmišlja. Misli su mu valjda žalosne, jer mu se počešće izvine podubok uzdah iz slabih prsiju. Pred njime je netaknuta mršava večera, a nasuprot starica navorana čela, koja suznim očima zuri u mladca i glasno uzdiše. Već je nekoliko puta pokušala nagovoriti ga, da štogod založi, ali uzaludo, on se i ne mače.

— Jedi sinko, rano moja! provali napokom starica u silan jecaj.

Mladić mehanički prihvati za vilice, i pošto je nekoliko komadića krumpira pojeo, odloži vilicu uz primjetbu:

— Sit sam majko: ne silite me više!

— Ostavi sinko taj nezahvalni kruh, i prihvati se česa drugoga, gdje ćeš moći bolje živjeti, živo će starica.

— Nemogu majko! Škola je moj život, a bit će i moja smrt! i opet ulovi glavu među dlanove, kao da želi, nek se više o tomu ne govori.

Starica pobere tiho tihano ostatke večere, ili bolje svu večeru i spremiv to u ormarić, prihvati pletivo, te se posjedne opet na prijašnje mjesto, poziruć svaki čas suznim očima na sina, koji se opet podao svojim mislima.

Slijedimo ga u tom.

Život mu je sama patnja. Uz potporu dobrih ljudi pošo je u škole, al dok su drugi njegovi saučenici više puta objesno naokolo skakali, on je mnogo puta morao se boriti sa gladnim želucem. Rado je očekivao čas kad će nauke dovršiti, ne zbog samog nauka, već da se oslobodi — gladi.

Postao je učiteljem. Svom snagom svoje mladenačke duše prihvatio se tog po zanj časnog stališa, želeć oživotvoriti one ideale, koje si je još u škola zamislio, da naime od tih mladih, nevinih stvorova stvara savršene ljude, koji će biti kadri kazati: svoji smo, svoji hoćemo da budemo — slobodni, a ničiji robovi.

Al koliko razočaranja mora odmah na početku svoje službe sam na sebi doživjeti. Njega prvoga hćelo bi se učiniti robom tuđe volje. Pokle ga se namjestilo u samotno selo za učitelja, gdje je on po svojim idealima počeo odgajati ne samo mališe, već i odrasle, dalo mu se doskora neizravno razumjeti, nek toga ne čini; a kad je on nastavio, bio je doskora premješten za podučitelja, gdje sa plaćom od 83 novčića na dan, ne može ni živjeti, ni

umrijeti. Pokušao je ići na stan drugomu, al za 83 novčića dnevno svatko ga doskora otpusti. Uzeo je tad k sebi majku udovicu, našao malenu kućicu, al opet 83 novčića dnevno nedostaju. Tješio se: i to će proći, al eto poslije preko godine dana tako kukavnoga života, večeras mu stiže dekret, da mora kazne radi, još dvije godine i pol ostati podučiteljem.

Kriv je, što je živ ili što preveć ljubi narod iz koga je nikao. Bivši prošlih praznika kod kuće, došli su jednog blagdana protivnici njegova naroda baš navlaš izazivati i izrugavati se. On je sa nekoliko jednomišljenika ustao proti tomu, nastala nekakva smutnja i on bio povučen na sud, kao da se bogzna što dogodilo i zbilja radi bunjenja bio odsuđen na tamnicu. — On bunitelj?! Nu rado je i to pretrpio, ta trpio je radi naroda, koga nije dopustio vrijeđati.

Kad je poslije toga bio pozvan na opravdanje pred svoje školske oblasti, opravdao se posve otvoreno kao značajan čovjek, ne misleć, da će to imati drugih posljedica. Al eto večeras razočaranja! Želi mu se posve slomiti krila, da više ne djeluje med tim mališima i da ih ne odgaja po svojem uzvišenom cilju. Imao je već više ponuda, da stupi u drugu službu sa mnogo boljom plaćom i sad ga nekoje u misli napastuju.

— Nè, ja ostajem na ovom mjestu! prene se glasno iz svojih razmišljanja.

— Sinko, na tom ćeš mjestu gladovati! prene se majka.

— Ništa zato — škola je moj život.

Vani čulo se svirku i veselo jujukanje mladića.

— Sinko pođi i ti u društvo, da se malko rastrešeš.

— Za društvo treba novaca, a ja treba da pregaram . . . . Ajdmo rađe spavati.

Još nešto o pravnim odnošajima učiteljskih sila na pučkim školama u Istri. Piše Augustin Rajčić.

U posljednjem broju naše »Narodne Prosvjete« iznio sam nekoliko predloga odnosećih se na razdiobu i namještanje učiteljskih sila, te na dohotke istih. Pošto pako k pravnim odnošajima učiteljskoga osoblja spada i uređenje

mirovine, te disciplinarni postupak i otpust učiteljskih sila, iznašam evo i nekoliko predloga o ovim točkama.

Prije nego li predem na samu stvar, upozoriti mi je cijenjene čitaoce »Narodne Prosvjete«, da se na strani 32. drugog broja »Narodne Prosvjete« u 3. i 4. tački potkrala u brojkama pogriješka, koja dakako čini obje točke nejasnima, stoga neka se ih izvoli ovako popraviti:

3. Temeljna godišnja plaća učitelja, ravnajućih učitelja i nadučitelja, bili oni privremeni ili stalni, je 1.680 K (tisuću šest sto i osamdeset). Pravo na ovu plaću imaju sve učiteljske sile odmah prvim dnevom slijedećega mjeseca iza ispita osposobljenja.

4. Temeljna godišnja plaća učitelja, ravnajućih učitelja i nadučitelja, bili oni privremeni ili stalni, povisuje se pet puta i to nakon svakih pet godina neprekidnoga službovanja iza ispita osposobljenja po 240 K (dvijesto i četrdeset kruna) godišnjih, tako da ta plaća iznaša nakon:

	5 godina iza ispita osposobljenja	1.920 K
10	» » » »	2.160 »
15	» » » »	2.400 »
20	» » » »	2.640 »
25	» » » »	2.880 »

Kada i kako može biti pojedinim učiteljskim silama uskraćeno povišenje plaće, određuju ustanove o disciplinarnom postupku i o otpustu učiteljskih sila.

IV. Umirovljenje učiteljskih sila, te opskrba njihovih udovica i rirota.

1. Učiteljske sile doprinášaju u mirovinsku zakladu:

- 10 % od godišnje plaće u prvoj godini službovanja;
- 10 % od godišnjeg poslovnog doplatka u prvoj godini uživanja istog;
- 10 % od svakog godišnjeg poviška plaće i poslovnog doplatka u prvoj godini uživanja istog;
- 3 % u svim ostalim godinama od godišnje plaće i od godišnjeg poslovnog doplatka.

Svi gori navedeni prinosi utjerivaju se u jednakim mjesečnim obrocima.

2. Učiteljske sile se umirovljuju, ako radi starosti, radi tjelesne ili duševne bolesti ili mane, ili radi drugih važnih razloga postanu nesposobne za vršenje svojih dužnosti.

Umirovljenje može uslijediti na molbu odnosne učiteljske sile ili pako uredovno.

3. Pravo na mirovinu imaju učiteljske sile, koje su služile neprekidno punih 10 godina. U ove se godine ubrajaju i godine podučiteljskog službovanja.

Učiteljske sile, koje nisu odslužile gori navedenih 10 godina, imaju pravo na otporninu, koja iznaša do svršetka 5. godine službovanja iznos od jednokratne zadnje godišnje plaće, a preko 5. godine službovanja iznos od dvokratne zadnje godišnje plaće.

Učiteljske sile, koje se svojevrijno odreku službe, nemaju prava ni na mirovinu ni na otporninu. Kao svojevrijna odredka službe ima se smatrati nakon proglašenja ovih ustanova izvršena udaja ženskih učiteljskih sila.

4. Mirovina učiteljskih sila iznaša nakon prvih deset godina službovanja 40% i za svaku slijedeću godinu službovanja 2 i 1/2% od zadnje godišnje plaće i poslovnog doplatka.

Učiteljskim silama, koje su navršile 35. godinu cjelokupnoga službovanja ili su navršile 60. godinu života, pripada mirovina u iznosu zadnje godišnje plaće i poslovnog doplatka, ako i ne opstojе uzroci umirovljenja navedeni u 2. tački.

5. Udova učiteljske sile, koja je imala pravo na mirovinu, ima pravo na godišnju opskrbninu od 40% i za svako dijete od 10% od zadnje godišnje plaće odnosno učiteljske sile. U slučaju, da učiteljska sila zapusti samo djecu, ima svako dijete pravo na opskrbninu u iznosu od 20% od zadnje godišnje plaće odnosno učiteljske sile. U jednom i u drugom slučaju primaju djeca opskrbninu do navršene 20. godine života, a ako uče na učiteljskim, poljodjelskim, obrtnim, srednjim i visokim školama do navršene 24. godine života.

Opskrbnina udove i djece ukupno, odnosno djece same u slučaju, da su bez majke, ne smije iznašati više od 80% od zadnje godišnje plaće odnosno učiteljske sile.

Udajom gubi udova opskrbninu za sebe.

6. Osim opskrbnine primi udova, a ako nje nije, primaju djeca, za pogrebne troškove iznos od tromjesečne zadnje godišnje plaće odnosno učiteljske sile.

U slučaju, da umre učiteljska sila bez udove i bez djece, primi pogrebne troškove, koji ne smiju iznašati više od tromjesečne godišnje plaće odnosno učiteljske sile, onaj koji je izda.

7. Udova učiteljske sile, koja nije imala pravo na mirovinu, prima polovicu otpornine, koja bi bila pripadala odnosnoj učiteljskoj sili i pogrebne troškove u smislu 6. tačke. Ako udove nije, primaju te iznose djeca.

8. Mirovina i opskrbnina izdavaju se u mjesečnim obrocima, a otpornina i pogrebni troškovi isplate se na jedamput.

V. Disciplinarni postupak i otpust učiteljskih sila.

1. Učiteljske sile se kazne, ako prekrše vršenje dužnosti, koje im nalaže služba i službena prisega, ili ako svojim ponašanjem izvan škole škode ugledu učiteljskoga stališa ili svojem djelovanju kano učiteljima i uzgojiteljima.

2. Kazne su: 1. opomena; 2. disciplinarne kazne.

Opomena može biti usmena i pismena, a izriče ju u smislu narednih ustanova kotarsko školsko vijeće.

Disciplinarne kazne su:

1. pismeni ukor;
2. novčane globe od 20—100 K, koje se imaju utjerivati u mjesečnim obrocima od 20 K od godišnje plaće i koje idu u pokrajinsku školsku zakladu;
3. zategnuće doznačenja poviška plaće za jednu, a najviše za dvije godine;
4. gubitak stalnog namještenja na dotadašnjem mjestu;
5. otpust iz učiteljske službe.

Disciplinarne kazne izriče disciplinarni senat (vidi 3. tačku) u smislu narednih ustanova, a nije vezan držati se označenoga reda kazni.

Kazni osim one pod 5. brišu se nakon trogodišnjeg neporočnog službovanja.

Učiteljske sile, koje bi bile sudbeno odsuđene, da gube pravo izbora u općinsko zastupstvo, ima pokrajinsko školsko vijeće otpustiti iz službe bez utjecaja disciplinarnoga senata.

3. Disciplinarni senat ima sjelo kod pokrajinskog školskog vijeća, a članovi istoga sazivlju se i plaćaju u smislu ustanova, koje vrijede za članove pokrajinskog školskog vijeća.

Disciplinarni senat sastoji:

1. od predsjednika, a taj je uvijek predsjednik pokrajinskog školskog vijeća odnosno njegov namjesnik;
2. od dvojice članova, koje bira između svojih članova pokrajinsko školsko vijeće;
3. od jedne stalno namještene učiteljske sile, koju bira hrvatsko-slovenski odio pokrajinske učiteljske konference;
4. od jedne stalno namještene učiteljske sile, koju bira talijanski odio pokrajinske učiteljske konference.

Poslovni rok disciplinarnoga senata slaže se sa poslovnim rokom pokrajinskog školskog vijeća.

Disciplinarni senat stvara valjane zaključke, ako je prisutan predsjednik ili njegov namjesnik i najmanje tri člana i ako za predlog glasuje većina članova. Kada su glasovi jednaki odlučuje predsjednikov glas.

4. Učiteljske sile mogu biti kažnjene samo na temelju pismene pritužbe upravljene na kotarsko školsko vijeće i uslijed izvida i istraga izvršenih u smislu ustanova sadržanih u narednim točkama.

Svaka pritužba ima biti potpisana od tužitelja, bio taj zasebna ili službena osoba. Na nepotpisane pritužbe ne smije se kotarsko školsko vijeće obazirati, već ih ima jednostavno baciti.

5. Kotarsko školsko vijeće dostavi svaku pritužbu sa svim prilogima odnosnoj učiteljskoj sili pozivom, da se u roku od osam dana pismeno opravda ili eventualno proti tužitelju podnese na sud tužbu radi uvrijede poštenja ili klevete.

Ako odnosna učiteljska sila podnese tužbu na sud, ima to javiti kotarskomu školskomu vijeću i nakon rasprave priopćiti mu odsudu. Ako je tužitelj odnosne učiteljske sile bio odsuđen, prestaje svaki daljnji postupak.

K pismenom opravdanju može pritužena učiteljska sila priložiti pismene izjave svojih svjedoka.

6. Kotarsko školsko vijeće u svojoj sjednici raspravlja o pritužbi i o opravdanju pritužene učiteljske sile, te zaključuje da li se ima riješiti ili kazniti sa opomenom ili postaviti predlog na pokrajinsko školsko vijeće, da se proti njoj disciplinarno postupa.

Ako kotarsko školsko vijeće zaključi usmenu opomenu, ima istodobno odrediti, da li ima priopćiti tu opomenu kotarski školski nadzornik ili jedan od zastupnika učiteljstva u kotarskom školskom vijeću.

Proti usmenoj opomeni nema utoka, a proti pismenoj opomeni može odnosna učiteljska sila uložiti u roku od 14 dana iza dostave utok na pokrajinsko školsko vijeće, koje pak može opomenu uništiti ili potvrditi.

7. Na predlog kotarskoga školskoga vijeća može pokrajinsko školsko vijeće odrediti, da se proti prituženoj učiteljskoj sili provede disciplinarni postupak ili pako odrediti, da kotarsko školsko vijeće kazni istu samo pismenom opomenom.

Ako pokrajinsko školsko vijeće zaključi, da se ima provesti proti prituženoj učiteljskoj sili disciplinarni postupak, odredi dan javne usmene rasprave pred disciplinarnim senatom. Na ovu javnu raspravu ima pokrajinsko školsko vijeće pozvati najmanje 14 dana prije tužitelja i njegove svjedoke, koje je eventualno u pritužbi naveo, te optuženika i njegove svjedoke, ako je takovih naveo u pismenom opravdanju.

8. Optuženik može dovesti na javnu raspravu i drugih svjedoka, ako ih najavi pokrajinskom školskom vijeću bar tri dana pred raspravom, a može dovesti sobom i jednoga branitelja, ako to prijavi predsjedniku senata prije

nego li započne rasprava. Taj branitelj može biti stalno namještena učiteljska sila službujuća u Istri ili pako jedan odvjetnik.

9. Disciplinarni senat presluša tužitelja i optuženika i ispita svjedoke. Članovi disciplinarnoga senata, te optuženik i njegov branitelj smiju postavljati pitanja na svjedoke, ako to svakiput naznane predsjedniku. Optuženiku odnosno njegovomu branitelju pripada pri raspravi zadnja riječ.

Cijeli tok rasprave i sve izjave imaju se pobilježiti u zapisnik.

Čim dovrši preslušanje, kako je gori navedeno, disciplinarni senat se povuče i drži tajnu sjednicu, u kojoj glasovanjem zaključči, da li se ima optuženik riješiti ili kazniti. U posljednjem slučaju ima se glasovanjem odrediti i kaznu.

Rasudbu priopći disciplinarni senat usmeno još istoga dana, dočim ju pismeno priopći naknadno tužitelju i optuženiku.

Proti rasudbi disciplinarnoga senata imaju tužitelj i optuženik pravo utoka na ministarstvo za bogoštovlje i nastavu u roku od 30 dana od pismene dostave.

10. Svi spisi i zapisnici odnoseći se na disciplinarni postupak imaju biti sastavljeni u jeziku, koji je učevni jezik škole, na kojoj službuje pritužena učiteljska sila. Na istom jeziku ima se voditi rasprava pred disciplinarnim senatom.

11. Svi troškovi za uzdržavanje rasprave pred disciplinarnim senatom namiruju se iz pokrajinske školske zaklade, a u slučaju, da je optuženik riješen, mora tužitelj sve te troškove povratiti pokrajinskoj školskoj zakladi.

* * *

Dok sam priređivao ove predloge, stigao mi je glas, da je uprava našeg društva imenovala uz kolegu Frana Bafa i moju malenkost kano odaslanka na konferencu, što će ju obdržavati talijanski nam kolege Istre u svrhu, da sastave molbu i predloge za uređenje naših pravnih odnošaja na visoki zemaljski sabor. Molim stoga sve vrlo cijenjene gospođe i gospođice kolegice i poštovanu gospodu kolege, da mi izvole u čim kraćem roku priopćiti nedostatke i eventualne promjene, kojima bi se imali popraviti i popuniti objavljeni moji predlozi, koje kanim zagovarati na spomenutoj konferenci.

Riječ o našim novim društvenim pravilima. Piše Jos. Bačić.

C. kr. Namjesništvo u Trstu potvrdilo je nova pravila našega društva odlukom od 7. I. 1907. br. 1859/I. S. ex 1907.

Dočim ovo do ugodnoga znanja dajemo našim članovima i nečlanovima, mislimo, da će biti dobro, ako o našim pravilima kažemo koju. Pisat ćemo u majestetskom pluralu, ne stoga da prkosimo pravilima stilistike, već s razloga, što su pravila i ove misli, koje ćemo o njima iznijeti, plod množine hrv. učitelja u Istri. Pisat ćemo djelomice u obliku dialoškom, jer se sastavak — buduć pregledniji — lakše i ugodnije čita.

Kad je pred deset godina nastojanjem Ernesta Jelušića, urednika našega glasila, a onda nadučitelja hrv. učione u Pazinu, stupilo naše društvo u život, misao je bila njegova i sviju nas amo preko Učke, da društvo ne sputamo u međe jednoga polit. kotara, već da ga radi jur poznatih razloga na šire temelje postavimo. Ipak nam se u našoj čednosti, koja katkada dobroj stvari škodi, nije dalo, da tu našu misao istaknemo izrično u pravilima jer su onda opstojala tri učiteljska društva u Istri i to ono voloskoga i koparskoga kotara i krčko učit. društvo; no sada, kad je učiteljstvo kotara voloskoga raspustilo svoje društvo, da uzmogne k nama pristupiti, sada, kad smo okupili hrvatsko učiteljstvo cijele kopnene Istre i nekolicinu iz Kvarnerskih otoka, sada smo već mogli u pravila iznijeti i ovaj biljeg našega društva, te smo se nazvali: »Hrv. učit. društvo ‚Narodna Prosvjeta‘ za Istru«. Sjedište mu je ostalo u Pazinu, koji je prosvjetno središte pokrajine.

Sviha je društvu naobrazivanje svojih članova, nastojanje oko poboljšanja njihovog ekonomskog stanja i njihovih prava te dužnosti, gojenje glazbe i pjevanja i vrlo važna točka: širenje pučke prosvjete.

Tu će svrhu društvo postizavati god. redovitim glavnim skupštinama, sastancima i novinom »Narodna Prosvjeta«.

Članom može postati svaki osoba u Istri, koja se bavi školom počam od učiteljica ručnoga rada i zabavišta do uključivo profesora srednjih škola u pokrajini. Gle! kolika vojska radnika na prosvjetnom polju na okupu. Njoj se pridružuje druga vojska podupirajućih članova, kojim je sveta svrha našega društva.

— Da li svi ti ljudi spadaju u jedno društvo?

— Da! Veže ih prije svega objekt uzgoja i obuke, a to je hrvatsko istarsko dijete. Ta živa spona spojiti će nas i mora nas spojiti.

Učiteljica zabavišta kano brižljiva kokica prima iz naručja mamina djetetešce od treće do šeste godine, uči ga govoriti, pjevati, i igrati se: pripravlja ga za pučku školu. Koliku zalihu pojmova, riječi, pjesmica i igara donša nakon 6. god. života dijete iz zabavišta u pučku školu, ili kako ju ova djeca zovu: u »veliku školu«! Koliko lakše je učiteljici i učitelju u pučkoj školi! Ne treba im gubit mjesec dana, dok nauče učenike, kako se sjedi u školi, ne muče se, da izvuku po koju riječ iz njih, da ih nauče prekrstiti se i moliti »Očenaš«, već mogu malo dublje i opsežnije da zahvate u zornu obuku, u realije, da malo bolje pripaze na nastavni jezik.

A profesori gimnazije i učiteljšta? Ala će uživati! Čut ćemo ih, gdje se hvale: »Nikakve muke s padežima, dijete razlikuje četvrti padež od prvoga, točno piše po diktovanju, lijepo govori, srdačno dijete, inteligentno!

A ljudi neučitelji reći će: »Poduprimo ove ljude, koji nam pripravljuju veliko veselje uzgajajući nam i podučavajući lijepo naš porod«.

Ljudi obojega spola, kojim nije suđeno, da imaju od srca poroda, reći će: »Pomozimo! Živjet je ljepše među bistrim ljudstvom, nego li među glupacima«. Živjela prosvjeta!

— Idealist! Bombast!

— Nego šta, Boga ti!? Ne će li biti bolje učitelju pučke škole, ako primi u svoje šake djecu iz zabavišta sa nekom pripravom, ne će li biti profesori gimnazije i učiteljšta veseliji, ako im dođu u zavod duševno i tjelesno razvijena djeca? Dakle: Svi će se upisati u naše društvo, jer imaju posla s jednim te istim objektom, red je da nas vodi jedan duh, da se međusobno svjetujemo, opominjemo, sokolimo, popravljamo, a to je moguće samo u društvu.

— Ne će se upisati profesori.

— Ne? Zar da oni ne stupe u naše kolo, da nas i puk s nama podučavaju na skupštinama i putem društvenoga glasila, da nam priopćuju svoje znanje, koje je nama učiteljima i puku zatvoreno bilo, a do kojeg su oni došli, jer su bili sretniji od nas? Zar misliš, da nijesu pronikli u riječi Senekine: »Želim sve, što znam, prečiti u druge« ili: »Kad bi mi se dala mudrost pod uvjetom, da ju držim zatvorenu i ne izrečenu, odbio bih je« ili ona: »Tvoje znanje nije ništa vrijedno. ako i drugi ne zna, da to znaš«.

— Stupe li u naše društvo, morat će ipak plaćati članarinu, preplatit se na društveno glasilo, a šta će se oni od nas naučiti?

— Odgovorit ću ti s Fortiusom: »Tko hoće da u naucima silno napreduje, neka traži sebi učenike, koje će učiti onome, što sam uči, pa makar mu ih trebalo kupiti za zlato. Bolje je, da oduzmeš sebi kakvu vanjsku korist, samo da imaš, koji će te, dok ga učiš, t. j. dok napreduješ, htjeti slušati«.

Dakle silena vojska! Koliko? Sada dvjesta pravih članova i više, a stotina podupirajućih, a do deset godina dvostruko.

— Kamo s tolikim novcem?

— Zar misliš, da će nam novina uvijek ovako malena biti. Vidiš! Književnici ne će da nam svoje radove pošalju, jer je novina premalena i izlazi mjesečno jedamput, a pošto su oni ljudi, koji imaju raznih potreba, trebat će nam kapitala za honorare, al se ne boj, da ćemo ih dijeliti diletantima (početnicima) ala Josip i Franić i Vicić nego književnicima, koji su se kojim djelom iskazali, kao naš kolega Car, prof. Nazor i t. d.

Pa ti se ne smile naši nekoji poletni učitelji, koji bi rado na više nauke, na putovanja u svrhu naobrazbe, a nemaju sredstava? Podupirat ćemo ih.

Pa ti se ne smile učitelji, koji bi rado dali svojoj školskoj djeci koju pametnu knjigu, ali je nemaju? Kupovat ćemo im knjiga i pokupiti, pa nek čeljad čita.

Pa ti se ne smili učitelj, koji je pun djece kô šipak sjemenki, a ne može nijedno dati na nauke? Podupirat ćemo ga.

Pa ti se ne smili učiteljeva udova sa mnogo nejačadi? Priskočit ćemo joj na pomoć.

Pa ti se ne smile bolesni učitelji, koji nemaju novaca, da idu u lječilišta? Potpomagat ćemo ih.

Pa ti se ne smili . . . . .

— Dosta! Dosta! Nećete t. j. ne ćemo imati toliko novaca, s toga je posve pravo i dobro, da je u novim pravilima povišena članarina.

— E da! Pa nije ni mnogo. Učitelji krčkoga društva plaćaju po 4 K na godinu, a mi metnusmo 3 K za članove II. reda, a za one »bolje« 6 K. Pošto imaju i jedni i drugi ista prava, nije tom razdiobom članova nanešena krivda prvima, a drugima je pružena prilika, da pokažu svoju darežljivost i plemenštinu.

— Ali malo učitelja će biti prvoga reda (6 K).

— Varaš se, a Bog će dati, da ćeš se ljuto prevariti; još ćeš se i ti upisati u članove prvoga reda. Učitelji su, kad se radi o njihovom duševnom napretku i o dobroj stvari uopće, vrlo nesebični i požrtvovalni.

— Nijesmo li bili na glavnoj skupštini zaključili, da se imaju u pravila metnuti podružnice?

— Da! Ali smo bili kano preporuku odboru prihvatili i prijedlog, koji je bio proti podružnicama. Društveni odbor izradio je pravila na temelju jednoga i drugoga predloga.

— Pametan je bio odbor; držao se je zlatne sredine.

— Držao se je zaključaka glavne skupštine.

(Konac slijedi.)

VJESNIK.

Pokrajinsko školsko vijeće.

Sjednice ovog vijeća držale se dne 31. prosinca 1906. i 22. siječnja 1907.

U odbor za zaštitu mladeži izabrala se dva člana pokrajinskog vijeća. Potvrđuje se razdioba utrakvističke škole u Roču u dvije neovisne škole. Zaključuje se, da se uvede ekskurendo obuku iz škole u Brtonigli u Fiurine i dopoldnašnju nerazdijeljenu obuku na školama u Lovranu. Uvađa se poludnevnu obuku na školi u Baškinovoj a nakon što bude školska zgrada izgrađena, dopoldnašnju nerazdijeljenu obuku.

Premješta se na vlastitu molbu jednog ravnajućeg učitelja na drugu školu. Premještaj uslijeduje početkom škol. godine.

Pravim učiteljima na državnoj hrvatskoj gimnaziji u Pazinu: Luki Brolih, Martinu Zgrablić i Stjepanu Figurić, podijeljen je naslov profesora. — Stalno se umirovljuje jednog nadučitelja. Podupire se predlog stalnog imenovanja dvaju privremenih ravnajućih učiteljica na mješovitim jednoražrednicama.

Riješava se utok jednog učitelja glede doprinosa za stanarinu, te se konačno raspravljaju razne molbe pučkih učitelja glede podijeljenja petgodišnjih doplataka. Iz pokrajinskog odbora.

U sjednici od 26. siječnja podupire odbor razne molbe radi potpore u bolesti učiteljima pučkih škola, te ih dostavlja pokr. školskom vijeću.

Prima se na znanje spomenica mjesnog školskog vijeća na c. k. pokraj. školsko vijeće glede ponovnog otvorenja pučke škole u Čunskom kano i privremeno namještenje na istu školu učitelja Ivana Rukonića iz Nerezina.

Uređenje učiteljskih plaća.

U potonje vrijeme potakla se živa agitacija među učiteljstvom, da se već jednom urede beriva, kojima bi se u nekoliko udovoljilo pravednim zahtjevima toga stališa. Dok država, dokle pojedine pokrajine nastoje da pojedinim stališima priteku u pomoć prema njihovim zaslugama i društvenom položaju ne možda pustim obećanjima nego onime što se dnevice izmiče između palca i kažiprsta, to se kod nas o

tome drukčije računa, ne odmjeruje se uopće ništa, kao da nas Onaj sa visina odijeva lijepo kano i makove i hrani kano ptice nebeske. Ele tad bi se i malim zadovoljili! Ali dok valja rabotati, teško rabotati, dok se valja brinuti za uzgoj djece onih koji nam nijesu voljni pomoći, ne preostaje nam drugo, nego skupiti se u red, bok uz bok, stisnuti šake i reći: »Eto nas, sad smo na okupu. Dogle i nikud dalje!« Pa da vidjesmo belaja.

Tome se je gibanju pridružilo svo učiteljstvo bez razlike narodnosti, te si izabralo delegate, koji će skupno odrediti, kakve li korake imade poduzeti isto, da dođe do povišice svojih plaća. U tu svrhu dne 2. ovog mjeseca sastaju se u Puli na konferencu odaslanici hrvatski, slovenski i talijanski i to: od hrvatske strane Rajčić (Opatija) i Baf (Tinjan), od slovenske Visintini (Dolina) i Urbančić (Boljunc) a ostalo su talijanski sudrugovi.

Mi našim sudrugovima želimo ponabolji uspjeh a o tečaju stvari izvije-tićemo u slijedećem broju.

Družbino učiteljstvo, pozor!

Pučka predavanja.

Za lijepim primjerom Pazina poveo se i Tinjan. Do sada držalo se u »Hrvatskoj Čitaonici« pet predavanja, a ova bila vrlo dobro posjećena. Biralno se razno gradivo, kano: Znanje i napredak, novi izborni red, o potresima i vulkanima, o sušici, o toplini i konačno o groznici. Pučka ta predavanja podijeliše si župnik Ante Košir i ravn. učitelj Fran Baf.

Samo tako ustrajno naprijed pa čestitamo na radu i našli si nasljednika!

Austrijska sveučilišta.

Austrija imade osam sveučilišta, dva su poljska, jedno češko a ostala su njemačka. U školskoj godini 1904./05. polazilo je ova sveučilišta 22374 đaka. Kod 654 nije se dala narodnost izvjesno ustanoviti. Od preostavših 19.696 bilo je Nijemaca 9529 (48·9%), Poljaka 4428 (20·3%), Čeha 4405 (20·3%), Jugoslavena 1153 (5·3%), Rusina 998 (4·6%), Talijana 501 (2·3%) i Rumunja 526 (1%). Zidova je bilo 3343 (15·4%). Za slaven. đake, kojih imade 10·984 sama

su tri sveučilišta, dočim na 9529 Nijemaca dolazi ništa manje nego 5 sveučilišta. Odatle se vidi, koliku ravnopravnost uživaju Slaveni u Austriji i kako se oni mogu na visokim školama izobraziti u svojem materinskom jeziku.

Školski praznici.

Ministarstvo bogoštovja i nastave odredilo je, da imaju trajati uskrсни praznici od 24. ožujka do uključivo 2. travnja a veliki od prvoga srpnja do konca kolovoza.

Školski zakon.

U c. kr. nakladi školskih knjiga u Beču (I., Schwarzenbergstrasse 5) izašao je u hrvatskom jeziku: Državni zakon za pučke škole sa najvažnijim izvršnim propisima uključivo definitivni školski i nastavni red za opće i građanske škole.

Cijena 80 para.

Učiteljski konvikt.

U Ljubljani će naskoro početi sa gradnjom učiteljskog konvikta. Jurve je sakupljeno 52.000. kruna Lijep je to napredak braće Slovenaca, a požrtvovnošću se eto dolazi do sjajnih uspjeha.

»Dominus vobiscum« i »Et cum spiritu tuo«.

Bečki češki radnički dnevnik »Delnické Listy« donose slijedeći slučaj, koji zasluži, da ga i mi otisnemo: Stanoviti porezni ured u Dolnjoj Austriji našao se nedavno u neugodnom položaju. Pozvao je naime učitelje, da priznaju svoje dohotke od orguljanja, pa je onda odmjerio orguljašima porez. Jedna bistra i dosjetljiva glava između ovih učitelja, poslala je tom poreznom uredu ova pitanja za razjašnjenje: Zašto je »dominus vobiscum« prosto od poreza, a zašto »et cum spiritu tuo« potpada pod porez? Zašto je »ite missa est« prosto od poreza, a zašto se za »deus gratias« mora platiti porez? Zašto je »Criste eleison« prosto od poreza, a zašto je oporezovano »Kyrie eleison«? Zašto nije »in saecula saeculorum« oporezovano, a zašto je »Amen«? I tako je dotični orguljaš naveo čitavu latinsku čitulju kod mise, pitajući, zašto župnik ne treba za

ono, što govori kod oltara, platiti nikakav porez, dok učitelj orguljaš mora platiti za odgovore. Sada si činovnici poreznoga ureda razbijaju glave, kako da odgonetaju ovu učiteljevu zagonetku.

Prosvjeta i vojništvo.

Poznato je, koli silnih novaca stoje pojedine države ratne lađe, puške, sablje, topovi, plaće i kojekakvo još oružje, a mimoilazi se glavno oružje: prosvjetu. Za ovu državu kako nekako silomice troše, da se ne kaže, da ide sve u vojne svrhe. Da ogledamo malo proračune pojedinih država: Engleska troši za vojsku 25⁰/₀ (6⁰/₀ za prosvjetu), Francuska 24⁰/₀ (5⁰/₀), Njemačka 18⁰/₀ (7⁰/₀), Danska 11⁰/₀ (3⁰/₀), Grčka 20⁰/₀ (2⁰/₀), Italija 9⁰/₀ (1⁰/₀), Švedska 9⁰/₀ (4⁰/₀), Austro-Ugarska 9⁰/₀ (2⁰/₀), Rumunjska 9⁰/₀ (5⁰/₀), Norveška 8⁰/₀ (4⁰/₀), Belgija 8⁰/₀ (5⁰/₀), Švajcarska 8⁰/₀ (14⁰/₀). Usporedimo li ove postotke, slijedi iz njih, da se za prosvjetu najmanje troši u Italiji i Austro-ugarskoj a za njima slijedi Njemačka, Engleska i Francuska.

U tome pogledu najbolja je Švajcarska, koja dvaput više troši za škole nego li za vojništvo.

Ruski sveučilištarci.

Na svim ruskim sveučilištima bilo je upisano početkom ove godine 32.709 slušatelja. Najbolje su posjećena sveučilišta Petrograd i Moskva, koja polaze 8.500 đaka.

Češka školska matica.

Našoj Družbi nalik je češka školska matica, koja broji ove godine 12.045 djece. Dosele se jošte nije do tolikog broja dospjelo. A pomisliti valja, da bi se sva ta djeca ponijemčila, da nije tu blagotvorne matice, koju Češi u svakoj zgodi i vrlo izašno podupiru. Tako bi se valjalo i nama ogledati za Družbu.

Ispravak.

U posljednjem broju a ispod pjesme »Proslov« od dr. Matka Kevića spomenusmo, da je ova čitana prigodom poslave jubileja vladike Dobrile, što nije ispravno, već bila pjevana na narodnu uz gusle na đlačkoj veselici u Pazinu.

Prvo česko dioničko društvo za osjeganje života u Pragu

Jedino slavensko dioničko društvo za životno osjeganje

Najpovoljnije i najjeftinije osjeganje:

- a) za slučaj smrti
- b) " " " i doživljenja
- c) osjeganje miraza
- d) " " budućnosti djece
- e) " " uz istodobno zajamčeno ukmačivanje uplaćenih premija
- f) osjeganje za slučaj nesposobnosti (invaliditeta)
- g) osjeganje raznih kombinacija za uživanje doživotnih renta itd.

Pogodnosti osjeganja:

- a) Osjegurani iznos isplaćuje se odmah poslije smrti. U slučaju samoubojstva i dvo-boja pako, ako je osjeganje bilo dvije godine u krijeposti.
- b) Neuplaćene police ne propadnu, ako su bile bar tri godine u krijeposti. U tom slučaju izdaje društvo smanjene police proste daljnjih uplata.
- c) Zapale ili smanjene police mogu se u roku 3 mjeseca obnoviti.
- d) Ratni riziko priznat je besplatno u svakom osjeganju do 10.000 K izim kod aktivnih vojnika i osoba, koje vrše vojničku službu u ratnoj mornarici.

Sve potrebite upute, razjašnjenja, cijenike itd. daje glavni zast. za Istru i Dalmaciju
gosp. Lacko Križ u Puli.

Svoj k svomu!

Svoj k svomu!

NOVO SKLADIŠTE POKUĆSTVA

A. Žunić & Co - Pula

na uglu ulice Via S. Martino i Circonvallazione

Novouredjeno skladište sva-
kovrsnog pokućstva:

zrcala, slika, stolica, divana

itd. itd.

Cijene umjerene.

Našim pučkim školama

preporuča

SVEKOLIKE ŠKOLSKE TISKANICE,
LIJEPOPISNICE, ZADAČNICE,
RISANKE, PISARSKE I RI-
SARSKE POTREPŠTINE

NARODNA TISKARA

LAGINJA i drug.

prije J. KRMPOTIĆ i drug.

ulica Giulia, 1 — Pula — ulica Giulia, 1

ANT. TRANFIĆ, PULA

ULICA SISSANO-DIANA, 7.

GLAVNO SKLADIŠTE U KAŠTELSTAROME.

Vlastiti proizvodi najboljih Dalmatinskih vina te
maslinovog ulja. — Razašilje počam od 56 l.
unaprijed. — Cijenike šalje badava franško

Za naručbe kao i sve drugo, obratiti se u Pula.